

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 6 IR 7 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-205“ PROJEKTO
(TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS)
(TAP NR. 21-1083 ; TAIS NR. 21- 26925(2))

2021-08-16 Nr. NV-1976

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas – pateikti Seimui Vyriausybės išvadą dėl Seimo narių¹ pateikto Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-205 (toliau – Įstatymo projektas), kuriuo siūloma nepritarti Įstatymo projektui (priežastys nurodomos Nutarimo projekte). Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas, inventorizacijos, apskaitos, atskirųjų želdynų žemės sklypų kadastrinių matavimų ir įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą organizavimas ir stebėseną būtų valstybės deleguota funkcija.

3. Dabartinė situacija:

- 2021 m. kovo 23 d. priimtame ir nuo 2021 m. lapkričio 1 d. įsigaliosiančiame Želdynų įstatymo Nr. X-1241 pakeitimo įstatyme nustatyta, kad savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas, inventorizacijos, apskaitos, atskirųjų želdynų žemės sklypų kadastrinių matavimų ir įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą organizavimas ir stebėseną yra savarankiškoji savivaldybės funkcija;
- Kartu su Želdynų įstatymu priimtas Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 straipsnio pakeitimo įstatymas Nr. XIV-203, kuriuo iš esmės ta pati savarankiškoji savivaldybių funkcija liko, tik kitaip suformuluota.

4. Projekto esmė:

Nutarimo projektu siūloma nepritarti Įstatymo projektui dėl šių priežasčių:

- Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad Vietos savivaldos įstatymo projekto 1 ir 2 straipsniais tikslinamas galiojančiame Vietos savivaldos įstatyme numatytų savivaldybės savarankiškoji ir valstybės perduotų funkcijų sąrašas atsižvelgiant į tai, kad Želdynų įstatyme nustatomas reikšmingas savivaldybių prievolių didinimas ir kad jo nuostatų įgyvendinimas sukurs didelę finansinę ir administracinę naštą savivaldybėms. Nutarimo projekto rengėjų nuomone, Želdynų įstatyme savivaldybių prievolės paaiškinamos atsižvelgus į visuomenės poreikius ir informavimo trūkumą želdynų ir želdinių kūrimo, tvarkymo ir priežiūros, apsaugos srityse, tačiau kardinaliai nedidinamos;
- Nutarimo projekto rengėjai nurodo, kad aiškinamajame rašte nepagrįsta, kodėl funkcijos, susijusios ir su savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, jų tvarkymu ir kūrimu, inventorizacija, apskaita, atskirųjų želdynų žemės sklypų kadastriniais matavimais ir įrašymu į Nekilnojamojo turto registrą ir stebėseną, turėtų būti priskirtos ne savivaldybės savarankiškosioms funkcijoms, o valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms. Atkreiptinas dėmesys į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2002 m. gruodžio 24 d. nutarimo išaiškinimo, kuriame nurodoma, kad konkrečias savivaldybių funkcijas reglamentuoja specialieji, atitinkamą valdymo sritį reglamentuojantys įstatymai ir jų įgyvendinamieji teisės aktai, todėl manytina, kad funkcijos, susijusios ir su savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, jų tvarkymu ir kūrimu, inventorizacija, apskaita, atskirųjų želdynų žemės sklypų

¹ Eugenijaus Sabučio, Kęstučio Vilkauskio, Vidmanto Kanopos, Vilijos Targamadžės, Liudo Jonaičio

kadastriniais matavimais ir įrašymu į Nekilnojamojo turto registrą ir stebėseną, turėtų būti laikomos savarankiškosiomis savivaldybių funkcijomis;

- Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad numatomas pakeitimas leistų numatyti tinkamą valstybės biudžeto lėšų poreikį ir aiškius finansavimo mechanizmus, nes savivaldybės nebus pajėgios tinkamai įgyvendinti naujų Želdynų įstatymo nuostatų reikalavimų. Atkreiptinas dėmesys, kad Želdynų įstatymo 28 straipsnio 1 dalyje nustatyti aiškūs finansavimo šaltiniai, reikalingi viešųjų želdynų kūrimo, viešųjų želdynų ir želdinių apsaugos, priežiūros, tvarkymo, būklės stebėsenos, viešųjų želdinių veisimo, privalomos viešųjų želdynų ir želdinių būklės ekspertizės, želdinių ir želdynų, neatsižvelgiant į žemės, kurioje jie yra, nuosavybės formą, inventorizavimo ir apskaitos darbams finansuoti, o tinkamas finansavimas turi būti planuojamas vadovaujantis savivaldybės lygmens ir (ar) vietovės lygmens kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentais, želdynų projektais, savivaldybės strateginiu plėtros planu ir (ar) savivaldybės strateginiu veiklos planu ir kitais strateginio planavimo dokumentais;
- Vyriausybės programos 14 punkte nustatyta, kad „<...> Savivaldai suteiksime daugiau galių, perleisime daugiau šiuo metu centralizuotai atliekamų funkcijų. Skirsime daugiau dėmesio papildomų investicijų pritraukimui į regionus.“ Manytina, kad Įstatymo projekto siūlymas, kad savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas, inventorizacija, apskaita ir matavimai taptų viena iš savivaldos funkcijų, deleguotų valstybės, prieštarauja Vyriausybės programos siekiams ir tikslams;
- Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nepateikiami išsamūs siūlomo savivaldybių funkcijų perskirstymo argumentai. Valstybės kontrolės valstybinių auditų, kurių metu analizuoti savivaldybių vykdomų funkcijų pokyčiai, parodė, kad savivaldybių savarankiškosios funkcijos pakeistos į valstybines funkcijas savaime problemų neišsprendė, o paslaugų kokybė nepagerėjo.

5. Derinimas:

- Nutarimo projektas teiktas derinti Teisingumo ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai, Finansų ministerijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai (derintas darbo tvarka);
- Finansų ministerija ir Vidaus reikalų ministerija Nutarimo projektą derino be pastabų;
- Nutarimo projektas patikslintas pagal Vidaus reikalų ir Teisingumo ministerijų pastabas;
- Lietuvos savivaldybių asociacija nepritaria Nutarimo projektui, nes pritaria parengtam Įstatymo projektui, kuriuo siūloma nustatyti, kad savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas, inventorizacijos ir kt. organizavimas ir stebėseną būtų valstybės deleguota funkcija;
- Nutarimo projektas su Lietuvos savivaldybių asociacija aptartas darbo tvarka, nesuderintos pastabos pateikiamos derinimo pažymoje;
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė Nutarimo projektui pateikė pastabų ir pasiūlymų.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – Nutarimo projektas tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina Nutarimo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime, iki kurio rengėjai įvertins Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Ekonomikos politikos grupės vyresnioji patarėja

Jurgita Gaižiūnienė

Jurgita Gaižiūnienė, tel. +37070663780, el. p.
jurgita.gaiziuniene@lr.lt